

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Fjerde rapport om den økonomiske og sociale samhørighed«

KOM(2007) 273 endelig

(2008/C 120/17)

Europa-Kommissionen besluttede den 30. maj 2007 under henvisning til artikel 262 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Fjerde rapport om den økonomiske og sociale samhørighed.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Olivier Derruine til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 2007.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 440. plenarforsamling af 12.-13. december 2007, mødet den 13. december 2007, følgende udtalelse med 88 stemmer for, ingen imod og ingen hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1 I medfør af traktatens artikel 159 er Kommissionen forpligtet til hvert tredje år at udarbejde en rapport om økonomisk og social samhørighed i Europa.

1.2 Da rapporten offentliggøres året før ajourføringen af Lissabon-strategiens integrerede retningslinjer, håber EØSU, at man efterkommer dets anmodning om, at der tages hensyn til dets overvejelser ikke blot i næste generation af regionalpolitikken, men også i udarbejdelsen af disse nye integrerede retningslinjer ⁽¹⁾.

1.3 Den nye reformtraktat indebærer fornyelse, idet territorial samhørighed er tilføjet som ét af EU's generelle mål (artikel 3); territorial samhørighed figurerede ikke, før Det Europæiske Konvent tilføjede det, og regeringskonferencen i 2007 godkendte det.

2. Generelle bemærkninger

2.1 I den meddelelse, der ledsager rapporten, opstilles en række punkter, der markerer starten på en debat om strukturpolitikens fremtid. Efter EØSU's opfattelse er der udeladt to vigtige spørgsmål, der bør besvares konkret:

— det forekommer omsonst at drøfte samhørighedspolitikken, der repræsenterer næsten en tredjedel af EU's budget, hvis man ikke samtidig drøfter de midler, der afsættes til dens gennemførelse. EØSU erindrer om, at EU's budget, som det foreligger efter godkendelse i aftalen om de finansielle overslag, er utilstrækkeligt til at matche de ambitioner, man har for Europa. Det samme gælder mere specifikt for strukturpolitikken: 0,36 % af BNP er ikke nok til at sikre økonomisk, social og territorial samhørighed i Europa ⁽²⁾.

— Arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfunds rolle: et sæt spørgsmål, som berører styreformer, der imidlertid her kun belyses ud fra en snæver politisk vinkel. Spørgsmålet om, hvilke roller arbejdsmarkedets parter og det organiserede civilsamfund skal spille, berøres imidlertid desværre ikke, selv om disse to instanser er afgørende for at sikre, at projekterne afspejler de virkelige behov og har bred støtte i offentligheden og selv om de bidrager til gennemsigtheden i ressourceanvendelsen.

2.2 Rapportens tal kan forvirre den opmærksomme læser, fordi det ikke altid fremgår tydeligt, om tallene vedrører EU-15, EU-25 eller EU-27. Når det drejer sig om udviklingen kan referencedatoerne derfor skabe forvirring. Rapporten omhandler således ofte samhørigheden i EU-27, men henviser til 1996, hvor antallet af medlemsstater lige var nået op på 15. Det betyder, at de skitserede tendenser ikke kun vedrører EU, men også inddrager lande, der ikke eller kun i begrænset omfang (på grund af arten af deres handelsforbindelser) var berørt af de europæiske sektorpolitikker (det indre marked, konkurrence, regionalpolitik). Derfor forplumres de konklusioner, man kan drage angående strukturpolitikernes strukturelle bidrag til realiseringen af større samhørighed, selv om deres bidrag er ubestrideligt ⁽³⁾.

2.3 Kriteriet med 75 % af BNP pr. indbygger, der anvendes til at afgøre, hvorvidt en region har et udviklingsefterslæb eller ej, er blevet uklart, fordi BNP pr. indbygger efter udvidelsen er faldet efter tiltrædelsen af lande, der er langt mindre rige end de foregående (statistisk effekt). Dette gælder også Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse. Man kan derfor ikke direkte sammenligne situationen vedrørende samhørighed inden 2004 med den nuværende situation. Man bør relativisere resultaterne i de tolv regioner, der er nået op over denne grænse, for det kan ikke udelukkes, at resultaterne skyldes den statistiske effekt.

⁽¹⁾ Jf. punkt 1.4. i EØSU's udtalelse om Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6.

⁽²⁾ Uden at foregribe den initiativudtalelse, som EØSU afgiver om dette emne, kommer vi senere tilbage til nogle allerede udarbejdede forslag.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om »Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EFT C 93 af 27.4.2007, s. 6.

2.4 Af rapporten fremgår det, at 9 af de 12 medlemsstater, der tiltrådte i 2004 og 2007, ved begyndelsen af den kommende programmeringsperiode vil være nået op over grænsen på de 75 % af det europæiske BNP pr. indbygger. Det betyder, at dette referencekriterium bliver irrelevant. Man bør derfor overveje dette spørgsmål.

2.5 Rapporten indeholder mange oplysninger, der dog beklageligvis ikke altid er bundet sammen med krydshenvisninger.

- Hvis man f.eks. sammenholder punkt 2.1.3, 3.2, 2.2.4 (navnlig figuren) og 2.2.6 i bilag I, fremgår det tydeligt, hvor vanskeligt det er at kombinere økonomisk vækst med harmonisk udvikling (i dette tilfælde jobskabelse til fordel for alle regionerne). Dette er dog en reel udfordring, som navnlig visse nye medlemslande (Polen, Ungarn, Rumænien, Bulgarien og Den Tjekkiske Republik) står overfor.
- Irland, Grækenland og Spanien, der er tidligere samhørighedslande, har ganske vist helt eller delvist indhentet deres efterslæb, men hvordan forholder det sig med bæredygtigheden af deres vækst? Er det muligt at bevare optimismen med hensyn til den fremtidige udvikling, når arbejdsproduktiviteten pr. time gennem de seneste 10 år har haltet bagefter det europæiske gennemsnit, eller når væksten i vid udstrækning er baseret på ejendomsmarkedet (Spanien)? Hvad er forklaringen på, at næsten hver femte irer trues af fattigdom, når landet samtidig har en stærk vækst, der har placeret det på andenpladsen målt på BNP pr. indbygger, og som har skabt fuld beskæftigelse?
- Spørgsmålet om kvaliteten i arbejdet, der i Lissabon i 2000 blev anerkendt som et vigtigt mål, glimrer ved sit fravær i den omfattende rapport ⁽⁴⁾. Vi mener, at hver medlemsstat nøje bør kontrollere, om de jobs, der har modtaget støtte fra eller er skabt med midler fra strukturfondene, er jobs, der har gjort det muligt for arbejdstagerne at få fodfæste på arbejdsmarkedet og rimelige livsvilkår med en passende løn.

2.6 EØSU gør ligeledes opmærksom på, at der savnes en henvisning til socialøkonomien, hvor 10 % af de europæiske virksomheder antages at være aktive, og dennes rolle i forbindelse med samhørighed (herunder navnlig støtten til de mest sårbare på arbejdsmarkedet). Denne sektor skaber beskæftigelse af høj kvalitet og bidrager til en bæredygtig udvikling, i og med at den forankrer beskæftigelsen i lokalområdet, skaber dynamik i landdistrikterne, skaber social kapital og tager hensyn til omstrukturingsprocesserne på sektorniveau og territorielt. I den henseende ville det være nyttigt at råde over kvantitativt sammenlignelige statistikker mellem medlemsstater for at forbedre vores kendskab til den sektor.

⁽⁴⁾ Spørgsmålet nævnes, men de eneste oplysninger om emnet vedrører uddannelse, mens der i KOM(2003) 728 blev peget på 10 dimensioner vedrørende kvaliteten i arbejdet, der blev analyseret ved hjælp af en lang række indikatorer.

2.7 Efter EØSU's opfattelse bør adskillige aspekter af økonomisk, social og territorial samhørighed uddybes eller undersøges, f.eks. lige muligheder på arbejdsmarkedet for kvinder og mænd.

2.8 Hvis der stadig skulle være behov for at overbevise nogen om fordelene ved samhørighedspolitikken i EU, byder rapporten på nye argumenter:

- Markedskræfterne giver fordele til hovedstæderne, og arbejdstagere og arbejdsløse strømmer hertil, selv om hovedstædernes positive image ofte ikke står mål med virkeligheden. Dette bør ikke undervurderes i drøftelser, der har til formål at fremme mobilitet for at bekæmpe arbejdsløsheden.
- Hovedstæderne er for øvrigt ofte de eneste vækstlokomotiver. Kun i tre lande eksisterer der sekundære udviklingscentre med internationalt image og som er økonomisk bæredygtige. Dette kan måske forklare, hvorfor den gennemsnitlige regionale vækstrate svinger mellem 0 % og 8,6 % (1997-2004).
- Selv om et land, der samlet set er afhængigt af udviklingen i hovedstaden, når den kritiske grænse på 75 %, vil mange regioner være meget længere tid om at nå grænsen.

Det var derfor på høje tid, at territorial samhørighed som i stadig højere grad synes at fremstå som selve grundlaget for økonomisk og social samhørighed, bliver anerkendt som et af EU's generelle mål.

2.9 EØSU noterer med tilfredshed, at rapporten anlægger et nyt perspektiv på samhørigheden i Europa ved at sammenholde denne med situationen hos konkurrenterne på verdensplan og ved at fokusere på hovedstædernes rolle og konsekvenserne med hensyn til udviklingens bæredygtighed (navnlig skæv udvikling og belastning af miljøet) og klimaændringernes konsekvenser på regionalt niveau.

2.10 EØSU støtter EU's mål om at tage føringen i bekæmpelsen af klimaforandringerne. Hvis landene uden for EU ikke følger trop, vil dette ikke desto mindre bringe konkurrenceevnen i fare og sætte EU's samhørighedspolitik under pres. Konkurrenceforvridningen vil føre til øget udflytning af virksomheder til lande, der ikke er inddraget i klimaændringspolitikken,

2.11 EØSU glæder sig over det fornyede fokus på samhørighedens territoriale dimension, der på trods af vedtagelsen af Det Europæiske Fysiske og Funktionelle Udviklingsperspektiv (1999), hidtil har været forsømt: Strategi for byudvikling, territorial dagsorden, Leipzig-chartret, hvor der opstilles en række grundlæggende principper for byudviklingen, samt de storbyområder, som EØSU har gjort opmærksom på, og som betegnes som klynger i forbindelse med industri- og innovationspolitikken.

2.12 Sidste kapitel, som omhandler forbindelsen mellem fællesskabspolitikkerne og samhørighed, er det mindst overbevisende, idet der heri opregnes alle de bestræbelser, der er udfoldet som led i Lissabon-strategien, uden at det nævnes, hvilke konkrete og pålidelige konsekvenser disse har haft for samhørigheden.

3. Henstillinger

3.1 Uden at foregribe den kommende initiativudtalelse i anledning Kommissionens offentlige høring vedrørende det kommende EU-budget, skal EØSU hermed erindre om nogle af sine tidligere anbefalinger.

3.1.1 Strukturfondene, begrænser sig i øjeblikket hovedsagelig til at yde tilskud. EØSU har i en tidligere udtalelse ⁽⁷⁾ foreslået at genoverveje deres funktionsmekanisme med henblik på at forstærke deres virkning med hjælp fra Den Europæiske Investeringsfond og EIB. EØSU har foreslået at omdanne disse tilskud til finansieringsprodukter, så der skabes en løftestangseffekt: En euro, der ydes som garanti for risikovillig kapital, vil således gøre det muligt at finansiere en investering på 5 til 10 euro i en SMV. JEREMIE-eksemplet bør udvides ⁽⁸⁾.

3.1.2 Der ville ligeledes kunne frigives ressourcer uden at forøge medlemsstaternes bidrag; ressourcerne kunne afsættes til projekter, der har en europæisk merværdi (bl.a. manglende led i de transeuropæiske net (TEN), Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen).

3.1.2.1 EØSU har ofte kritiseret momssystemet, der er en del af det europæiske budget, med henvisning til omkostningerne i forbindelse med inddrivelse, forvaltning og kontrol, der er uforholdsmæssigt høje ⁽⁹⁾. Disse omkostninger bør reduceres, hvilket ville frigøre ressourcer til fælles projekter.

3.1.2.2 Man bør bryde med den praksis, der består i at tilbageføre ikke-anvendte midler på det i forvejen begrænsede europæiske budget til medlemsstaterne. Disse midler udgør kun en meget lille andel af det årlige budget. I perioden 2000-2005 udgjorde de dog et samlet beløb på næsten 45 mia., der kunne have været anvendt på en produktiv måde ⁽⁸⁾.

3.1.2.3 I en situation hvor alle medlemsstaterne oplever en demografisk aldring, der betyder stigende sociale udgifter, og hvor stabilitetspagten samtidig pålægger dem budgetmæssige begrænsninger, kunne offentlig-private partnerskaber udgøre en alternativ løsning, hvis de offentlige forvaltninger (navnlig på subnationalt plan) var i stand til at forhandle afbalancerede aftaler med den private sektor, hvilket forudsætter en styrkelse af den administrative kapacitet.

3.2 De strategiske retningslinjer, der ligger til grund for regionalpolitikken, er afpasset efter Lissabon-strategien. EØSU foreslår, at regionalpolitikken på mere afbalanceret måde tager hensyn til strategien for bæredygtig udvikling, der navnlig vedrører alle aspekter af samhørighed, eftersom Lissabon-strategien, der supplerer den, har fokus på konkurrenceevne ⁽⁹⁾.

	LISSABON	BÆREDYGTIG UDVIKLING
Tidshorisont	2010	Intet udløb; langsigtet
Område	Den Europæiske Union	Rækker i kraft af sin eksterne dimension ud over Den Europæiske Union
Prioriteter ⁽¹⁾	Forbedre vækst og beskæftigelse, sikre et dynamisk, velfungerende euroområde, gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere og arbejde i, sikre, at viden og innovation fremmer væksten, gøre det mere attraktivt at arbejde, modernisere de sociale beskyttelsessystemer, fremme arbejdstageres og virksomheders omstillingsevne og gøre arbejdsmarkedet mere fleksible, øge investeringen i menneskelig kapital gennem bedre uddannelse og færdigheder	Bekæmpelse af klimaændringerne, sundhedsfremme — folkesundhed, bekæmpelse af social udstødelse og håndtering af demografiske ændringer, en bedre forvaltning af naturressourcerne, mere bæredygtige transportmidler, bekæmpelse af fattigdom i verden og fremme af udvikling

⁽¹⁾ KOM(2005) 141 endelig »Integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse (2005-2008)»; KOM(2005) 658 »Revision af strategien for bæredygtig udvikling En handlingsplatform».

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om »De strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Samhørighedspolitikens bidrag til vækst og beskæftigelse: strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 52.

⁽⁷⁾ EØSU's udtalelse om »Ordningen for De Europæiske Fællesskabers egne indtægter«, EUT C 267 af 27.10.2005, s. 57.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Strukturpolitikkenes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6.

⁽⁹⁾ I anledning af vedtagelsen i marts 2005 af det nye afsæt for Lissabon strategien fremhævede Det Europæiske Råd, at denne strategi skal ses i en større sammenhæng, nemlig kravet om bæredygtig udvikling, der indebærer, at nutidens behov skal tilgodeses, men ikke på bekostning af kommende generationers muligheder for at få opfyldt deres behov. Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at det lægger vægt på bæredygtig udvikling som styrende princip for alle EU's politikker og aktioner. (Rådets konklusioner, juni 2005).

3.2.1 Nedenstående kort, der er udarbejdet af European Spatial Planning Observation Network (ESPON), illustrerer den stigende polarisering og metropolisering indtil 2030, der vil blive resultatet af en uddybning af Lissabon-strategien i dens nuværende udformning. Et scenarium med større fokus på samhørighed ville gøre det muligt at udbrede det økonomiske center og navnlig skabe andre udviklingscentre (Østersøregionen, det østlige firkantsområde, der afgrænses af Wien, Berlin, Warszawa og Budapest samt Sydfrankrig og Katalonien).

3.2.2 EØSU erindrer ⁽¹⁰⁾ i denne forbindelse om, hvor vigtigt det er at udvikle og gennemføre en polycentrisme på to niveauer inden for rammerne af en harmonisk udvikling for at undgå polariseringens skæbnesvangre konsekvenser ⁽¹¹⁾: første niveau, der fremmer dannelse af udviklingscentre fordelt over det europæiske område for at sprede vækst og beskæftigelse uden for det økonomiske center (femkanten), og andet niveau, der konsoliderer forbindelserne og synergiene mellem de store bycentre og landdistrikterne for navnlig at undgå »territoriale brud« inden for nomenklaturen for statistiske territoriale enheder (NUTS).

3.3 På baggrund af hovedstædernes stigende betydning hvad angår skabelse af velstand, aktiviteter og beskæftigelse, især i visse af de nye medlemsstater ⁽¹²⁾, og den stærke korrelation mellem væksten i BNP og inflationen, bør regeringerne og civilsamfundet i de lande, der er på vej til at tilslutte sig eurozonen, være særlig opmærksomme på den betydning, som overgangen til den fælles valuta kan få for deres interne samhørighed. Samhørigheden kan komme under pres, når forskellige regioner i samme land oplever forskellig dynamik. Så uden at ignorere fordelene ved euroen ⁽¹³⁾ og i betragtning af den kendsgerning, at politikken med ensartede rentesatser ikke nødvendigvis kan leve op til deres nationale økonomiers behov, vil denne politik opleves forskelligt i de store aktivitetcentre (bl.a. hovedstaden) og de øvrige regioner. Som supplement bør samordningen af medlemsstaternes økonomiske politikker styrkes for at svække dette fænomen ⁽¹⁴⁾.

3.4 Tjenesteydelser af almen interesse fremhæves på ny i rapporten. I forlængelse af den nye protokol om tjenesteydelser af almen interesse, der er udarbejdet af regeringskonferencen i 2007, beder EØSU på ny om, at der på fællesskabsniveau udarbejdes »fælles regler for alle tjenesteydelser af almen interesse (økonomiske og ikke-økonomiske), herunder sociale tjenesteydelser, som bør samles i et i henhold til den fælles beslutningsprocedure vedtaget rammedirektiv, der kan skabe en

grundlæggende EU-lovgivning, som er tilpasset disse ydelsers særlige kendetegn« ⁽¹⁵⁾.

3.5 »Efter EØSU's opfattelse [som Europa-Parlamentet i nylige betænkninger har tilsluttet sig] kan samhørigheden ikke kun tolkes ud fra BNP-indikatorerne. Det ønsker, at der udformes en mere objektiv samhørighedsindikator [som] ved siden af BNI [indbefatter] andre parametre som beskæftigelse, arbejdsløshed, social beskyttelse, adgang til almenyttige tjenesteydelser m.m.« ⁽¹⁶⁾. Disse indikatorer bør desuden suppleres med indikatorer vedrørende indkomstskævhed (Gini-koefficienten eller forholdet mellem første og femte kvintil) og vedrørende CO₂-udledninger (pr. indbygger eller udviklingen siden 1990). Generelt er det afgørende at konsolidere de europæiske statistiske værktøjer og styrke forbindelserne mellem Eurostat og de nationale statistiske kontorer, herunder særligt på NUTS-niveau, så man hurtigst muligt får adgang til de mest fuldstændige og præcise data ⁽¹⁷⁾.

3.6 EØSU foreslår at undersøge, om det ikke ville være mere relevant i forbindelse med den næste runde med fordeling af strukturmidler at benytte den økonomiske indikator BNI og ikke BNP, som det allerede sker i Samhørighedsfonden.. Dermed ville man tage hensyn til pendlere, hvis økonomiske betydning medvirker til at øge forskellene, hvilket fremgår af en indrammet tekstpassage i rapporten, mens der samtidig tilskyndes til mobilitet på alle niveauer og direkte udenlandske investeringer, hvorfra en del af indtægterne tilbageføres til oprindelseslandet. Bruttonationalindkomsten (BNI) medtager således disse ind- og udgående investeringer i modsætning til BNP. Denne forskel kan have stor betydning for visse lande (Luxembourg, Irland, Den Tjekkiske Republik, Estland, Cypern, Ungarn og i mindre grad Polen og Rumænien), hvilket kan medføre, at fordelingen af strukturmidler ikke er optimal. Det bør også noteres, at disse oplysninger ikke foreligger på NUTS-niveau, hvilket der så vidt muligt bør rådes bod på.

4. Svar på udvalgte hørings spørgsmål

4.1 *Hvilke modforholdsregler kan regionerne tage over for omstrukturingspresset fra dynamiske konkurrenter i de lav- og mellemteknologiske sektorer?*

4.1.1 Med hensyn til de europæiske virksomheders udvikling har det vist sig, at 7. rammeprogram for forskning og udvikling og programmet for universitetssamarbejde, der begge har til formål at stimulere de små og mellemstore virksomheder og videnregionerne, stadig i for høj grad anvender en top down-metode. Man bør fremme »netværksintegration af videnskabelige og teknologiske ekspertisecentre, high tech-parker, strukturerede broer mellem universiteterne, erhvervslivet og det offentlige«. Man skal dog være opmærksom på, at »innovationskravet risikerer at føre til en ny opsplnitning, hvis der ikke skabes nye

⁽¹⁰⁾ Jf. EØSU's udtalelser om »Europæiske storbyområder: socioøkonomiske konsekvenser for EU's fremtid«, EUT C 168 af 20.7.2007, s. 10, »Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6, og »EU's territoriale dagsorden«, EUT C 168 af 20.7.2007, s. 16.

⁽¹¹⁾ Jf. undersøgelsen fra Europarlamentets Regionudviklingsudvalg, »Regionale forskelle og samhørighed: fremtidens strategier«, maj 2007.

⁽¹²⁾ Dette vil blive behandlet i en kommende udtalelse i anledning af ØMU'ens 10-årsdag i 2008.

⁽¹³⁾ Dette vil blive behandlet i en kommende udtalelse i anledning af ØMU'ens 10-årsdag i 2008.

⁽¹⁴⁾ I anledning af vedtagelsen i marts 2005 af det nye afsæt for Lissabon strategien fremhævede Det Europæiske Råd, at denne strategi skal ses i en større sammenhæng, nemlig kravet om bæredygtig udvikling, der indebærer, at nutidens behov skal tilgodeses, men ikke på bekostning af kommende generationers muligheder for at få opfyldt deres behov. Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at det lægger vægt på bæredygtig udvikling som styrende princip for alle EU's politikker og aktioner. (Rådets konklusioner, juni 2005).

⁽¹⁵⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Iværksættelse af Fællesskabets Lissabon-program — Socialydelser af almen interesse i Den Europæiske Union«, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 80.

⁽¹⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6, punkt 1.3.

⁽¹⁷⁾ I anledning af vedtagelsen i marts 2005 af det nye afsæt for Lissabon strategien fremhævede Det Europæiske Råd, at denne strategi skal ses i en større sammenhæng, nemlig kravet om bæredygtig udvikling, der indebærer, at nutidens behov skal tilgodeses, men ikke på bekostning af kommende generationers muligheder for at få opfyldt deres behov. Det Europæiske Råd bekræfter på ny, at det lægger vægt på bæredygtig udvikling som styrende princip for alle EU's politikker og aktioner. (Rådets konklusioner, juni 2005).

kompetencer for at forberede borgerne på ændringer»⁽¹⁸⁾. Dette betyder, at man mere alvorligt bør overveje beskæftigelsens kvalitative dimension, for »ud over øgede investeringer i forskning og udvikling, investeringer generelt og investeringer i uddannelse og efteruddannelse med henblik på videns- og informationssamfundets krav, er forbedring af arbejdslivets kvalitet en nøgle til at øge væksten i produktiviteten og virksomhedernes innovationsevne. Dette er dokumenteret i videnskabelige undersøgelser af sammenhængen mellem arbejdskvalitet og produktivitet og af den betydning, som »godt arbejde« set fra de berørte arbejdstageres side har for arbejdsmotivationen og præstationslysten»⁽¹⁹⁾.

4.1.2 For så vidt angår industripolitik »kan synergi og inddragelse af alle berørte parter med henblik på at sikre vellykket gennemførelse af strukturomlægningen (...) gøre det muligt at gennemføre industriel omstilling på en socialt acceptabel måde, hvis arbejdsmarkedsparterne systematisk inddrages i foregribelsen og håndteringen af ændringerne, og hvis man konsekvent forfølger det dobbelte mål at sikre virksomhedernes konkurrenceevne og at minimere de negative sociale konsekvenser»⁽²⁰⁾.

4.1.3 I grænseregionerne kan man fremme industrielle ændringer »ved at skabe den valgfrie transnationale ramme om kollektive overenskomster, som bebudet i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden 2005-2010«⁽²¹⁾.

4.1.4 Udvalget støtter Europa-Parlamentets anmodning om at få en evaluering af virksomhedsudflytningerne, en opfølgning af dem på territorielt plan (mistede/oprettede arbejdspladser, jobtype, effekt på den territoriale, økonomiske og sociale samhørighed) samt konkrete forslag i form af regelmæssige rapporter⁽²²⁾.

4.1.5 En del af de uudnyttede midler kunne supplere bevillingerne til Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen, som er et nyt instrument, der midlertidigt og hurtigt yder støtte til afskedigede arbejdstagere, der er blevet ofre for globaliseringen. Samtidig bør man revidere tildelingskriterierne ved at sænke det antal afskedigede arbejdstagere, der kræves, for at fonden kan yde støtte, idet små og mellemstore virksomheder udgør 99,8 % af alle virksomheder (mikrovirksomheder 91,5 %) og har ansat 67,1 % af alle beskæftigede.

4.1.6 Som det er fastsat i de generelle bestemmelser om strukturfondene, bør man fastholde syv år som varigheden af den periode, hvor virksomheder, der har modtaget støtte, er forpligtet til ikke at flytte deres investering.

4.1.7 For så vidt angår Jeremie-initiativet, tyder en første vurdering på, at det er alt for koncentreret på foregangssektorerne, og at det ikke i tilstrækkelig grad kommer små og

mellemstore virksomheder til gavn, fordi de ikke er repræsenteret i disse sektorer.

4.1.8 Ikke alle europæiske regioner vil kunne være i forreste linje i videnøkonomien, fordi de ikke råder over den nødvendige infrastruktur eller menneskelige kapital, eller fordi de på grund af deres størrelse ikke kan udnytte stordriftsfordele. De vil skulle positionere sig i forhold til de nærliggende storbyområder ved at udvikle den lokale økonomi eller specialisere sig inden for områder, hvor storbyeffekten ikke spiller så stor en rolle, eller hvor den nødvendige kritiske masse er mindre. EØSU kan ikke acceptere, at landdistrikter opfattes som landbrugsområder uden andre fremtidsudsigter.

4.1.9 Et af alternativerne findes i turistsektoren og beslægtede sektorer. Det betyder, at »en ikke-udtømmende liste over nye landboerhverv f.eks. kunne se således ud: særlig handel med lokalprodukter, traditionelle håndværksprodukter og fødevarer, idræts- og miljørelaterede fritidsaktiviteter, audiovisuelle og virtuelle aktiviteter, kulturfremme, børnepasning, lejre og herberger, naturmedicin, skønhedspleje, traditionelt byggeri og genoplivelse af ældre erhverv, internetcafé'er, fremme af fast ejendom på lokalt plan, rådgivning om nye aktiviteter, fremstilling af varer og tjenester, der sædvanligvis forbruges i boliger, særlig opmærksomhed mod ældre»⁽²³⁾. Der bør gives mest mulig opmærksomhed til økoturisme, der er baseret på økologisk forvaltning. Økoturismens sigte er at uddanne borgerne inden for bæredygtig udvikling og miljøvenlig udvikling, som ikke forstyrrer naturens balance. Den Europæiske Socialfond og ELFUL kan bidrage hertil.

4.1.10 Kulturturisme byder på interessante muligheder for mange regioner. I denne forbindelse »kunne EU benytte konkurrencer og belønningsordninger i sine programmer til at fremme bedste praksis i forvaltningen af tjenester vedrørende kulturturisme, især i programmet om europæiske kulturhovedstæder og det fremtidige program om fremtrædende europæiske rejsemål. EU kunne også rådgive byer og regioner, som beslutter at indgive ansøgninger til disse to programmer, og tildele dem en større finansiel støtte end i øjeblikket samt eventuelt give dem fortrinsadgang til strukturfondsbevillinger»⁽²⁴⁾.

4.2 I hvilket omfang er klimaændringen en udfordring for samhørighedspolitikken?

4.2.1 EØSU deler ESPON's⁽²⁵⁾ opfattelse om, at følgerne af klimaændringerne varierer fra region til region og kræver forskellige former for indsats. I de økonomiske centre vil målet blive at fastholde den økonomiske produktivitet ved at reducere storbyøkonomiens negative effekter (luftforurening og CO₂-udledning) ved at udvikle innovative og effektive kollektive

⁽¹⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Territorial styring af industrielle ændringer: Arbejdsmarkedsparternes rolle og betydningen af rammeprogrammet for innovation og konkurrenceevne«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 12.

⁽¹⁹⁾ EØSU's udtalelse om »Arbejdslivets kvalitet, produktivitet og beskæftigelse i forbindelse med globaliseringen og de demografiske ændringer«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 157.

⁽²⁰⁾ EØSU's udtalelse om »Den sociale dialog og inddragelse af arbejdstagere — nøglen til foregribelse og forvaltning af industrielle ændringer«, EUT C 24, af 31.1.2006, s. 90.

⁽²¹⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Samhørighedspolitikens bidrag til vækst og beskæftigelse: strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 52.

⁽²²⁾ Betænkning om virksomhedsudflytninger i forbindelse med regionaludvikling (ordfører Hutchinson, den 30. januar 2006).

⁽²³⁾ EØSU's udtalelse om »Turismens bidrag til genopretning af økonomien i de økonomisk svage områder«, EUT C 24 af 31.1.2006, s. 1.

⁽²⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Turisme og kultur: to vækstfaktorer«, EUT C 110 af 9.5.2006, s. 1.

⁽²⁵⁾ ESPON: »Scenarier for Europa fysiske fremtid«, maj 2007.

transportsystemer og sikre en bedre forvaltning af det fysiske rum. I de sydeuropæiske regioner og i bjergene bliver den største udfordring at begrænse den kaotiske anvendelse af det fysiske rum og byggeriet. De fjernestliggende områder kræver innovative løsninger for at forbedre adgangsforholdene ved foranstaltninger, der ikke har negative langsigtede konsekvenser.

4.2.2 EØSU foreslår at styrke budgetmidlerne til og supplere Den Europæiske Unions Solidaritetsfond, der for øjeblikket yder nødhjælp i forbindelse med naturkatastrofer. For i højere grad at vise, at EU er optaget af klimaforandringerne, som kræver foranstaltninger på længere sigt, foreslår EØSU, at Solidaritetsfonden fremover medfinansierer projekter med sigte på forbyggende risikoforvaltning.

4.2.3 Der bør anvendes klare og gennemsigtige kriterier ved udvælgelsen af de programmer, der skal finansieres under forskellige budgetposter og programmer. De bør omfatte bæredygtighedskriterier, f.eks. projektets effekt på miljø, sundhed, jobskabelse eller jobtab samt EU's konkurrenceevne ⁽²⁶⁾.

4.3 *Hvordan kan samhørighedspolitikken bedre fremme en harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling under hensyntagen til EU-regionernes forskellighed, f.eks. de mindst begunstigede områder, øer og landområder og kystområder, men også byer, industriområder i tilbagegang, andre områder med særlige geografiske forhold?*

4.4 EØSU har flere gange talt for polycentrisme i Europa. I fjerde rapport fremhæves det økonomiske center (femkanten) og hovedstædernes stigende betydning, men også de sociale og miljømæssige omkostninger, der følger med. Udvikling af sekundære udviklingscentre, dvs. storbyområder med en udbygning af synergier og supplerende elementer mellem bycentrene og de fjernestliggende regioner. Man kunne i en rapport regelmæssigt gøre status over den socio-økonomiske situation i storbyområderne, hvilket ville kræve, at der blev udviklet et passende statistisk værktøj ⁽²⁷⁾. I den forbindelse finder EØSU i øvrigt, at territoriale udviklingspagter i forbindelse med globaliseringen kunne være nyttige, især hvis de som led i en fremsynet indsats bidrog til samfundets kulturelle vækst og inddrog alle ⁽²⁸⁾.

4.4.1 Efter EØSU's mening bør man navnlig i forbindelse med bymiljøet anvende modellen »et socialt ansvarligt område«, dvs. et område, der — som det hedder i Bristol-aftalen

(december 2005) ⁽²⁹⁾ —centrerer sin udvikling omkring bæredygtighed ved at basere sin dynamik på økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner og på de socio-økonomiske følger af befolkningens aldring. I den forbindelse bør man fortsat ubetinget støtte den inddragelse af civilsamfundets aktører i fælles beslutninger om den fremtidige udvikling, som sjette rammeprogram for forskning og udvikling anbefalede. Syvende rammeprogram omfatter specifikke aktiviteter inden for området vedrørende menneskets udvikling og aldring ⁽³⁰⁾.

4.4.2 Da områder med god beskæftigelse og meget aktivitet kan række ud over de enkelte landes grænser, bør man tildele Interreg flere ressourcer for at fremme det grænseoverskridende samarbejde ⁽³¹⁾.

4.4.3 Med hensyn til regionerne i EU's yderste periferi »bifalder EØSU Kommissionens ønske om i henhold til samhørighedsmålene at fastlægge en specifik mekanisme, der kan kompensere for svagheder i regioner i den yderste periferi såvel som i regioner med permanente strukturelle handicap« ⁽³²⁾. EØSU konstaterer, at 50 % af midlerne til FoU er koncentreret i nogle få regioner, og ønsker derfor »en styrkelse af incitamenterne til teknologioverførsel mellem regionerne«. Efter EØSU's mening bør en europæisk politik for regioner med permanente handicap hvile på tre hovedprincipper, nemlig 1) varighed (referencebegrebet udviklingsefterslæb er ikke relevant for disse regioner), 2) positiv forskelsbehandling med henblik på at sikre reel ligestilling med de øvrige regioner, og 3) proportionalitet for at tage hensyn til deres forskellige geografiske, demografiske og miljømæssige karakteristika og de deraf følgende begrænsninger. For at udligne ulighederne kan man forestille sig indgreb af socialt tilsnit såsom: »direkte støtte til visse handels- eller servicevirksomheder, specielle takster for sø- og lufttransport for lokalbefolkningen og offentlige tjenesteydelser af kvalitet« osv. ⁽³³⁾.

4.4.3.1 Kommissionen har ret, når den fremfører, at adgangen til øer er betinget af, at der »til rejsetiden med bil eller tog skal lægges overfartstiden«. Adgangsforholdene er »et særligt problem«, som øerne skal håndtere. Kommissionen har også ret, når den understreger problemet med øernes lave indbyggertal. De fleste kan faktisk ikke klare sig alene med deres hjemmemarked. Andre problemer har dog også betydning for øernes udvikling på lang sigt, som f.eks. deres begrænsede ressourcer, naturgivne risici og sårbare miljø.

⁽²⁹⁾ www.odpm.gov.uk.

⁽³⁰⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om en temastrategi for bymiljøet«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 86.

⁽³¹⁾ EØSU's udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en europæisk gruppe for grænseoverskridende samarbejde (EGGS)«, EUT C 255 af 14.10.2005, s. 76.

⁽³²⁾ EØSU's udtalelse om »Tredje rapport om økonomisk og social samhørighed — Et nyt partnerskab til fremme af samhørighed: konvergens, konkurrenceevne og samarbejde«, EUT C 302 af 7.12.2004, s. 60.

⁽³³⁾ EØSU's udtalelse om »Bedre integration af regioner med vedvarende naturbetingede og strukturelle handicap«, EUT C 221 af 8.9.2005, s. 141.

⁽²⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Bæredygtig udvikling og dens rolle i forbindelse med de kommende finansielle overslag«, EUT C 267 af 27.10.2005, s. 22.

⁽²⁷⁾ EØSU's udtalelse om »Europæiske storbyområder: socioøkonomiske konsekvenser for EU's fremtid«, EUT C 302 af 7.12.2007, s. 101 og EUT C 168 af 20.7.2007, s. 10.

⁽²⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Territorial styring af industrielle ændringer: Arbejdsmarkedsparternes rolle og betydningen af rammeprogrammet for innovation og konkurrenceevne«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 12.

4.4.3.2 Det hedder i artikel 16 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, at »... medlemsstaterne inden for deres respektive kompetenceområde og inden for rammerne af denne traktats anvendelsesområde sørger for, at sådanne tjenester ydes på grundlag af principper og vilkår, der gør det muligt for dem at opfylde deres opgaver«.

4.4.3.4 Blandt andre instrumenter er der én enkelt model for forsyningspligttydelser til offentlige servicesektorer, hvis anvendelse på disse områder er forudsat i de politiske dokumenter og retsakter i EU. Dette redskab behandles grundigt i grønbogen om forsyningspligttydelser ⁽³⁴⁾.

4.4.4 EØSU erindrer om, hvor vigtigt det er at sanktionere virksomheder, der modtager europæiske tilskud, men flytter deres aktiviteter til et andet land inden for syv år. Offentlige midler skal ikke gå til spilde ved, at man præmierer nedlæggelse af arbejdspladser.

4.5 *Hvilke konsekvenser har de udfordringer, som rapporten peger på, for fundamentale elementer i den sociale samhørighed som inklusion, integrering og lige muligheder for alle? Er det nødvendigt at træffe yderligere foranstaltninger for at foregribe og imødegå sådanne konsekvenser?*

Hvilken rolle bør samhørighedspolitikken spille som reaktion på de demografiske ændringer i betragtning af de store forskelle, der er i fødselsrater, dødelighed og migrationsstrømme mellem regionerne?

4.5.1 Ligestilling mellem kønnene figurerer eksplicit i forordninger vedrørende strukturfondene som en tværgående dimension. Det ser dog ud til, at den opmærksomhed, som dette princip har været genstand for, næsten udelukkende har vedrørt arbejdsmarkedsspørgsmål. Medlemsstaterne bør opmuntres til at anvende en integreret tilgang (eventuelt ved brug af Lissabon-strategiens integrerede retningslinjer og om nødvendigt ledsaget af individuelle anbefalinger). Med henblik på at kunne evaluere de operationelle programmer er det absolut nødvendigt at råde over kønsopdelte data.

4.5.2 For at gøre det muligt for par at få det ønskede antal børn, bør medlemsstaterne iværksætte foranstaltninger af forskellig art, f.eks. »direkte økonomisk støtte, favorabel skatteordning samt udbud af faciliteter og tjenesteydelser« (forskellige former for vuggestuer, bl.a. virksomhedsdrevne vuggestuer), skoler, der er åbne hele dagen, og betalingsydelser; i forbindelse med disse infrastrukturer er det vigtigt at garantere ikke blot kvantitet men også kvalitet ⁽³⁵⁾. EØSU minder desuden om, at medlemsstaterne efter Det Europæiske Råd i Barcelona (juni 2002) blev enige om at »tilstræbe at tilbyde børnepasning for mindst 90 % af alle børn i aldersgruppen fra tre år til den skolepligtige alder og for mindst 33 % af alle børn under tre inden udgangen af 2010«. Der bør desuden fastsættes »et mindstebeløb

for de offentlige midler, der afsættes til familier og børn, altså en investering i fremtiden, for at undgå, at de eventuelt opsluges af samfundets udgifter til det stigende antal ældre — udgifter som de ældre vælgere kunne formodes at prioritere« ⁽³⁶⁾. I denne forbindelse kunne man overveje at oprette en demografifond. Formålet skulle være at yde støtte til nationale tiltag, der tager sigte på at øge fødselsraten og kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet ved at øge det europæiske bidrag til finansieringen af pasningsinstitutioner for børn og ældre samt investere i renovering/modernisering af skoler, navnlig i landdistrikterne.

4.5.3 Sideløbende med demografistøtten »skal man derfor opretholde og forbedre børnenes sundhed og sikkerhed, give alle en uddannelse af høj kvalitet, tilbyde forældre hjælpe- og støtte-ydelser, således at de kan opfylde deres behov og klare deres vanskeligheder. Familier og børn, der lever i stor fattigdom, bør have særlig opmærksomhed. Samme bemærkning gælder for dem, der har behov for særlig støtte, samt dem, der har indvandrerbaggrund. Selv om det står klart for EØSU, at den europæiske befolkning bliver ældre, og at fornyelsen af generationerne er nødvendig for kontinentets overlevelse påpeger det, at absorptionen af den udbredte arbejdsløshed, adgang til varig beskæftigelse for de 25-35-årige og en reel jobsikkerhed i almindelighed skulle gøre det muligt at forvalte pensioneringen (enten aktiv eller ej) uden problemer« ⁽³⁷⁾. Den Europæiske Socialfond bør yde et stort bidrag til dette formål.

4.5.4 EØSU finder også, »at der på EU-plan [bør] fastsættes en række fælles målsætninger vedrørende adgangen til en bolig og minimumsstandarder for boligkvaliteten, der definerer begrebet ordentlig bolig« ⁽³⁸⁾.

4.5.5 De europæiske finansielle institutioner [bør kunne] afsætte midler til meget lav rente til programmer for byggeri til unge, familier med børn, indvandrere, ældre og handicappede og sociale risikogrupper osv. for at fremme mobiliteten hos arbejdstagerne, skabe socialt blandede kvarterer og sikre udgifter, der er til at betale for beboerne. (...) EØSU bemærker, at Jessica-programmet vil tilføre elementer til oprettelsen af en garantifond til store sociale boligprojekter og beder om, at man i midtvejsevalueringen af strukturfondene analyserer dette spørgsmål ⁽³⁹⁾.

4.6 *Hvilke kvalifikationer skal vore borgere primært være i besiddelse af i fremtiden for at imødegå disse nye udfordringer?*

4.6.1 De territoriale udviklingspagter, der er omhandlet i svar 2.1, giver en interessant tilgang til besvarelsen af dette spørgsmål, for så vidt som mangfoldigheden af situationer og konkrete udfordringer gør det nødvendigt at mobilisere instrumenter og forskellige kompetencer (jf. 1.1). Arbejdsmarkedets parter, der siden 2002 forelægger en rapport om deres involvering i livslang læring på Det Europæiske Råds forårsmøde, skal inddrages aktivt.

⁽³⁶⁾ Ibidem.

⁽³⁷⁾ Ibidem.

⁽³⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Boliger og regionalpolitik«, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 17.

⁽³⁹⁾ Ibidem.

⁽³⁴⁾ KOM(2003) 270 endelig.

⁽³⁵⁾ EØSU's udtalelse om »Familien og den demografiske udvikling«, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 66.

4.6.2 EØSU vil gerne minde om, »at støtte fra EU og medlemsstaternes regeringer til bredbåndsinternetforbindelser⁽⁴⁰⁾, der giver adgang til e-læringssystemer, er en vigtig forudsætning for at kunne anvende ikt inden for livslang læring, navnlig i EU's landdistrikter og små byer. (...) EØSU anmoder i den forbindelse Europa-Kommissionen om at lade bredbåndsadgang indgå som led i en bredere strategi, der skal give e-adgang status som en almenyttig tjeneste. (...) Man bør være særlig opmærksom på faren for, at der kan opstå en generationskløft«⁽⁴¹⁾.

4.7 *Hvordan fordeles beføjelserne optimalt mellem EU, de nationale og regionale niveauer i et forvaltningssystem med flere niveauer, når man skal sikre en effektiv forvaltning af samhørighedspolitikens programmer?*

4.7.1 EØSU gentager på det kraftigste sin modstand mod ethvert forsøg på at renationalisere samhørighedspolitikken, der afgjort giver en europæisk merværdi hvad angår solidaritet, vækst og beskæftigelse, og hvis konkrete udtryk er synlige for de europæiske borgere.

4.7.2 EØSU minder om, at i henhold til traktaten (artikel 2, 158 og 159) skal alle politikker — fællesskabets politikker samt nationale, tværgående og sektorpolitikker — medvirke til at nå målet om samhørighed. Der skal derfor tages hensyn til samhørighed og navnlig dens territoriale dimension i de integrerede retningslinjer og konsekvensanalyserne⁽⁴²⁾.

4.7.3 EØSU ser med tilfredshed på, at regeringskonferencen har indføjet territorial samhørighed i EU's mål, og Kommissionens forslag om at etablere en ny afdeling vedrørende territorial samhørighed i GD REGIO. Denne afdeling skal sørge for, at sektorpolitikkerne tilnærmer sig målet om samhørighed. Navnlig bør man se på de budgetmæssige afgrænsninger, der er defineret i stabilitets- og vækstpacten og disses konsekvenser for finansieringen af de transeuropæiske net og mere præcist på de manglende strækninger, for så vidt som de projekter, der kan få EU-støtte, kræver medfinansiering fra de nationale myndigheders side.

Opmærksomheden bør henledes på en række overordnede retningslinjer. Visse af disse forekom allerede i traktaterne, andre er blevet indført efter regeringskonferencen i 2007. Deri hedder det:

⁽⁴⁰⁾ Internetbredbåndsadgang — Kommunikationskanal med høj kapacitet, som muliggør hurtig, let adgang til information og e-læringssystemer (kilde: www.elearningeuropa.info).

⁽⁴¹⁾ EØSU's udtalelse om »Betydningen af it-baseret livslang læring for Europas konkurrenceevne, industrielle ændringer og udvikling af social kapital«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 20.

⁽⁴²⁾ EØSU's udtalelse om »Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6.

— Ved fastlæggelsen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tager Unionen »hensyn til de krav, der er knyttet til fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse samt et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed«. (ny artikel 5 a i traktaten om Unionens funktionsmåde).

— »Ved udformningen og gennemførelsen af sine politikker og aktiviteter tilstræber Unionen at bekæmpe enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering« (ny artikel 5 b i traktaten om Unionens funktionsmåde).

— Inkorporerer miljøbeskyttelseskravene, navnlig for at fremme den bæredygtige udvikling (artikel 6 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab opretholdt i den nye traktat).

Der bør ligeledes tages højde for bestemmelserne i Chartret om grundlæggende rettigheder, som er anerkendt i traktaten om Den Europæiske Union (artikel 6) i forbindelse med fastlæggelsen og gennemførelsen af strukturpolitikkerne.

4.7.4 EØSU beklager meget, at denne høring ikke omhandler den rolle, som arbejdsmarkedets parter og organisationerne i civilsamfundet spiller i udformningen, udarbejdelsen og gennemførelsen af strukturfondene. Deres inddragelse er uundværlig med henblik på at tilpasse de medfinansierede projekter til realiteterne og til deres behov, for så vidt disse er en del af de strategiske retningslinjer. »EØSU ser gerne, at der fremover opstilles indikatorer for høringsprocessen vedrørende de strategi- og planlægningsdokumenter, som udarbejdes i medlemsstaterne. (...) Medlemsstaterne bør forklare, hvorledes de sørger for feedback om, hvordan partnerskabsprincippet sættes i værk for opfølgingsudvalgenes vedkommende. Det er EØSU's overbevisning, at medlemsstaterne og de regionale myndigheder i større udstrækning bør udnytte det potentiale, som civilsamfundsorganisationerne rummer, og inddrage dem i udformningen af fremmeplaner samt støtte de initiativer, der udgår fra græsrodderne, ved til dette formål at afsætte passende finansielle midler til fremme- og informationstiltagene vedrørende strukturfondene. Man bør ligeledes, når det gælder grænseoverskridende eller interregionale programmer, fremme fælles høringer og socio-professionelle partnerskaber, som også bør være grænseoverskridende eller interregionale«⁽⁴³⁾.

4.7.5 I forlængelse af Open Days-arrangementerne og initiativet Regioner for økonomisk forandring er EØSU stærk tilhænger af følgende:

— oprettelsen af et europæisk turismeagentur, der kunne fungere som et europæisk turismeovervågningscenter og forsyne Fællesskabet, medlemsstaterne og regionerne med pålidelige og sammenlignelige data om turisme⁽⁴⁴⁾,

⁽⁴³⁾ Jf. EØSU's to udtalelser om »Meddelelse fra Kommissionen: Samhørighedspolitikens bidrag til vækst og beskæftigelse: strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 52, og »Strukturpolitikernes virkninger og følger for samhørigheden i Den Europæiske Union«, EUT C 93 af 27.4.2007, s. 6.

⁽⁴⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Turisme og kultur: to vækstfaktorer«, EUT C 110 af 9.5.2006, s. 1.

- indførelsen af en European Green City-pris for at tilskynde lokalmyndighederne og de offentlige og private aktører til at yde deres bedste ⁽⁴⁵⁾,
- oprettelsen af en ordning for teknisk assistance til boligprojekter i samarbejde med de lokale og regionale myndigheders repræsentanter og netværk samt med støtte fra Europa-Kommissionen og medlemsstaterne (optimere projekter og metoder for bedst muligt at integrere boligprojekterne i bysaneringsprogrammerne) ⁽⁴⁶⁾.

Der bør navnlig sættes fokus på udveksling af erfaringer og bedste praksis.

4.8 Hvilke nye muligheder for samarbejde mellem regionerne findes der både i og uden for EU?

4.8.1 EØSU mener, at et forum for dialog mellem storbyområder og Kommissionen vil kunne fremme polycentrisme og forbedre kendskabet til disse områder. Der kunne nedsættes en arbejdsgruppe for at fastlægge og udveksle god praksis ⁽⁴⁷⁾.

4.8.2 Juridiske enheder, som etableres både under EGGS og andre strukturfonde, skal være ansvarlige for koordineringen af de forskellige finansieringskilder og for forberedelse og gennemførelse af finansieringsprojekter til støtte for den industrielle

udvikling i den pågældende region. Denne finansiering bør være tilgængelig for repræsentanter for de forskellige involverede parter i regionerne. Etablering af sådanne juridiske enheder kan udgøre et incitament til grænseoverskridende samarbejde og give sådanne regioner en større identitetsfølelse samt øge deres ønske om at harmonisere regelsæt ⁽⁴⁸⁾.

4.8.3 Inden for disse rammer skal der afholdes fælles høringer og oprettes henholdsvis grænseoverskridende eller interregionale socioprofessionelle partnerskaber og den sociale dialog skal fremmes, blandt andet ved at skabe den valgfrie transnationale ramme om kollektive overenskomster, som bebudet i den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden 2005-2010 ⁽⁴⁹⁾.

4.8.4 For at fremme samhørigheden kunne regionerne også indlede et samarbejde på energiområdet set i lyset af den afgørende betydning, som dette område har for produktionsomkostningerne, familierne og den økonomiske udvikling. Et sådant samarbejde kunne tage form af indbyrdes energihandel mellem de regioner, der råder over flere og billigere energiressourcer end de fattigere regioner. Dette er i dag muligt ved at anvende et reguleret, men mere åbent netværkssystem og ved at tage »el-børsen« i brug.

Bruxelles, den 13. december 2007.

Dimitris DIMITRIADIS

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁴⁵⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om en temastrategi for bymiljøet«, EUT C 318 af 23.12.2006, s. 86.

⁽⁴⁶⁾ EØSU's udtalelse om »Boliger og regionalpolitik«, EUT C 161 af 13.7.2007, s. 17.

⁽⁴⁷⁾ EØSU's to udtalelser om »Europæiske storbyområder: socioøkonomiske konsekvenser for EU's fremtid«, EUT C 302 af 7.12.2004, s. 101, og EUT C 168 af 20.7.2007, s. 10.

⁽⁴⁸⁾ EØSU's udtalelse om »Forvaltning af industrielle ændringer i grænse-regionerne efter udvidelsen af Den Europæiske Union«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 24.

⁽⁴⁹⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen: Samhørighedspolitikens bidrag til vækst og beskæftigelse: strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken (2007-2013)«, EUT C 185 af 8.8.2006, s. 52.